

Okul Öncesi Eğitimi Öğretmen Adaylarının Uygulama Dersleri İçin Hazırlanan Uygulama Kılavuzu Hakkındaki Görüşleri

The Opinions of Preschool Teacher Candidates About The Practice Guide Prepared For Practice Courses

Ersin ŞAHİN

Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Bölümü, Bursa-TÜRKİYE

Rüçhan ÖZKILIÇ

Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Bölümü, Bursa-TÜRKİYE

ÖZET

Araştırmanın örneklemini 2003-2004 öğretim yılında Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Okulöncesi Eğitimi Öğretmenliği programında öğrenim gören 207 öğretmen adayı oluşturmaktadır. Bu araştırmanın amacı okul öncesi eğitim alanındaki öğretmen adaylarının mesleki uygulamalarında kullandıkları aday öğretmen kılavuzundaki etkinlik yönergelerinin kendilerini mesleki becerilere ne ölçüde yakınlaştırdığını belirlemek, yönergelerin geliştirilmesi için eksiklikleri ve yapılması gerekenleri tespit etmektir. Araştırmada okul öncesi eğitimi öğretmen yetiştirme programındaki uygulama derslerine ilişkin kılavuzda yer alan etkinlik örneklerinden bazıları sunulmuştur. Anket formundan elde edilen verilerin analizinde tek yönlü varyans analizi, frekans ve yüzdeler kullanılmıştır. Araştırmaya katılan öğretmen adaylarının sınıflara göre etkinlik yönergelerinin değerlendirilmesine ilişkin görüşlerinin ortalamaları arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Bu nedenle öğretmen adaylarının anket formunda yer alan maddelere verdikleri yanıtların yüzde ve frekansları hesaplanmıştır.

Anahtar Sözcükler : Okul öncesi, Öğretmen yetiştirme, Uygulama dersleri

ABSTRACT

The sample of the study is consisted of teacher candidates of preschool teacher education program at Uludağ University Education Faculty. The aim of this study is to determine how much the activities in the guide proximize and help to teacher candidates at preschool teacher education program in their professional skills and determine

defficiencies of the guide in order to develop it properly. In this study some examples of activities at "Practice Guide For Preschool Teacher Candidates" were presented. One way analysis of variance, percentages and frequencies are used in the analysis of the data gathered from the questiannaire. It was found that there is no significant difference between the oppinions of the teachers according to their grades. Therefore the percentages and the frequencies of teacher opinions for the every item were listed in the study.

Key Words: Preschool, Teacher education, Practice courses

1.Giriş

Günümüzdeki meslek adamı yetiştirmedeki gelişmelerden birisi ilgili tarafların işbirliği, diğeri ise kuram ve uygulama arası bütünleşmedir. Meslek adamı yetiştirme programlarının uygulama boyutu ise bu gelişmelere temel oluşturmaktadır.

Bu durum öğretmenlik mesleği içinde geçerlidir. Öğretmen olarak yetişecek öğrencilere kazandırılmak istenen beceri ve davranışlar hizmet öncesi öğretmen yetiştirme programlarına yerleştirilen meslek bilgisi ders ve faaliyetleri ile sağlanır. Ancak bu derslerin sunduğu bilginin öğretmenlik uygulaması faaliyetleri ile birleştirilmesi gerekir.

Hacıoğlu ve Alkan' a (1997) göre öğretmenlik uygulamaları özde öğretmende aranan mesleki yeterliliklerin bir boyutunu oluşturan eğitimin; teknik, teknolojik ve uygulama yönüyle ilgili yeterlilikleri kazandırmayı amaçlamaktadır. Öğretmenlik uygulamalarının genel amacı ise, öğretmen adaylarına kazandıkları bilgi, beceri, tutum, değer ve alışkanlıkları mesleki ortamda etkili, verimli ve güvenli olarak kullanma olanağı sağlayarak onların bireysel ve mesleki gelişmelerine katkıda bulunmaktır.

Teknoloji ve bilgi akışındaki hızlı değişim nedeniyle mesleğe yönelik eğitim programlarının içerisinde yer alan uygulama etkinliklerini gerçekleştirebilmek eğitimle ilgili çevreler ve eğitimi veren kurum arasında işbirliği kaçınılmazdır. Aynı durum öğretmen yetiştiren kurumlar ve bu kurumların mezunlarını istihdam eden çevreler içinde söz konusudur. Ancess'e (2000) göre öğretmenlik uygulamaları ile ilgili politikaların belirlenmesinde eğitim uzmanları, eğitim programlarını belirleyenler, yöneticiler ve diğer uzmanlar her okulun yapısal özelliklerinin birbirlerinden farklı

olmasından ötürü ortak hareket etmelidirler. Aynı görüşleri paylaşan Dallmer (2004) ise bu işbirliğinin teori ve pratik arasındaki boşluğu dolduracağını ve alınan ortak kararların kurumlar arasında eşitliği sağlayacağını böylece üniversitelerin uygulama okulları üzerindeki baskılarını önleyeceğini belirtmektedir.

Öğretmen adayları uygulama dersleri yoluyla fakültede öğrendikleri yöntem ve teknikleri hayata geçirme fırsatını bulurlar, kendilerine özgü öğrenme biçimi geliştirirler, kendi kendilerini değerlendirmeyi öğrenirler, gerçek sınıf ortamında, öğrencilerin sorunlarıyla ve onların başarılarını etkileyen etmenlerle yüz yüze kalarak deneyim kazanırlar, danışmanlarının ve rehber öğretmenlerinin eleştirileriyle iyi ve kötü yönlerini görüp eksikliklerini giderme fırsatını bulurlar (Cabaroğlu 1994). Öğretmen adaylarına son derece olumlu deneyimler edinmelerini sağlayan uygulama derslerinin giderek öneminin arttığı ve yeni bir uzmanlık alanı olarak geliştiği düşünülürse bu derslerin çeşitli yönleriyle incelenmesi ve alandaki gereksinimlerin açıklığa kavuşturulması gerekmektedir (Hacıoğlu ve Aklan, 1995).

Öğretmen yetiştirme programlarında yer alan uygulama derslerine ilişkin araştırmalardan bir kısmı öğretmen adayı ve okuldaki uygulama öğretmeni arasındaki ilişkiye işaret etmektedir. Örneğin; Smith'e göre (1997) öğretmen adayının teorik bilgilerini okuldaki uygulama öğretmeni de model olarak sınıftaki günlük etkinliklere aktarma sürecindeki uyumu, teori ve pratik arasındaki boşluğu doldurmada aşılması gereken çok zor bir bilişsel süreçtir. Uygulama çalışmalarına katılan öğretmenler, öğretmen adayları ile en yakın temasta bulunan kişilerdir. Adayların kazandıkları pratik tecrübelerin bir değer ifade edebilmesi için bu yaşantıların kılavuzlanması gerekir. Uygulama çalışmalarında öğretmenin, dostça ve sempatik hareket etmesi ve iyi karar vermesi gerekir. Öğretmen ve aday arasında bir danışma ve yardımlaşma havası yaratılmalı ve aday öğretmende en iyi gelişmeyi sağlamak için öğretmenin ilgili taraflar ile yakından işbirliği yapması gerekmektedir (Alkan, 1987). Bu durumda öğretmen adayının olduğu kadar ona danışmanlık yapan uygulama öğretmenin de yardıma ve yönlendirmeye ihtiyacı olduğu söylenebilir. Öğretmenlik uygulamalarına ilişkin Kazu (1990) tarafından yapılan araştırmanın sonuçlarına göre uygulama çalışmalarının daha

uzun sürede yapılması, öğretmen adaylarının sürekli denetimi için yeterli sayıda ve deneyimli uygulama öğretmeni sağlanması, uygulamada görev alacak ders ve uygulama öğretmenlerinin görevleri için önceden eğitilmeleri gerektiği belirtilmiştir. Oral (1997) tarafından yapılan benzer bir araştırmada ise, öğretmen adaylarının üçte ikisinden fazlası öğretmenlik uygulaması için kendilerine ayrılan etkinlik süresini az bulduklarını, yarısından fazlası öğretim elemanlarının öğretmen adayını değerlendirmek için kullandıkları süreyi yetersiz bulduklarını ve yarısına yakını da öğretmenlik uygulaması için hazırladıkları günlük ders planlarını kısmen uygulayabildiklerini belirtmişlerdir.

Görüldüğü gibi uygulamaların öğretmen adaylarına faydalı olması geniş ölçüde iyi organize edilmesine bağlıdır. Bu nedenle çeşitli önlemler alınabilir. Bu önlemlerin başında öğretmen yetiştiren kurumların kendilerine en az birer uygulama okulu seçmeleri gelir. Uygulama okulları eğitim ve öğretim bakımından öğretmen yetiştiren kurumlara bağlı olmalı ve o kurum tarafından yönlendirilmelidir (Küçükahmet, 1993). Örneğin; okulöncesi öğretmeni yetiştiren bir eğitim fakültesinin amaçlarından birisi de anasınıfı ve anaokuluna öğretmen yetiştirmektir. O halde eğitim fakültelerine resmi yada bağımsız anaokulları ile ilköğretim okulu bünyesindeki anasınıflarından en az birinin bağlanması gerekli gözükmektedir.

Bilindiği gibi ülkemizde okul öncesi eğitim kademesi zorunlu eğitim kapsamına dahil edilmemektedir. Ancak, okul öncesi eğitimin çocukların gelişimleri üzerinde olumlu etkiler bırakacağı gerçeği göz ardı edilemez. Okulöncesi eğitimi öğretmen yetiştirme programlarının Türkiye’de daha önceki yıllarda sınırlı sayıda yükseköğretim programında yer alması ve diğer mesleki programlara göre iki yıllık ön lisans düzeyinde kalışı uygulama faaliyetlerinde de sınırlılığa yol açmıştır. Okulöncesi eğitimi öğretmen yetiştirme programı Yüksek Öğretim Kurulunun kuruluşundan itibaren yaklaşık 10 yıllık bir gecikmenin ardından dört yıllık lisans eğitim veren kurumlar dönüştürülebilmişlerdir.

Tüm bu gelişmelere rağmen günümüzdeki mevcut durum ve uygulamalar incelendiğinde özellikle okulöncesi eğitimi uygulama etkinliklerinin tatmin edici düzeyde olmadığı dikkati çekmektedir (Hacıoğlu ve Alkan, 1995). Uygulamalar,

geleneksel, süreklilik arz etmeyen bir tarzda ele alınmakta; etkinliklerin süre ve tür bakımından yetersiz olduğu, katı ve dondurulmuş bir program anlayışı içinde ele alındığı; programları yürüten sorumluların bu konuda uzmanlaşamadığı belirtilmektedir (Hacıoğlu ve Alkan, 1995).

Teori ve uygulama arasındaki farklılıklardan kaynaklanan benzer sorunların sadece okul öncesi eğitimindeki öğretmen adayları için değil, farklı alandaki öğretmen adayları içinde söz konusu olduğu bilinmektedir. Yüksek Öğretim Kurumu bu ve benzer sorunları çözmek amacı ile öğretmen yetiştiren kurumların eğitim programlarında yeniden yapılanmaya gitme gereği duymuştur. Bu bağlamda geliştirilen YÖK/Dünya Bankası Millî Eğitimi Geliştirme Projesi sonucunda öğretmen yetiştiren eğitim fakültelerinin eğitim programlarında yer alan uygulamaya yönelik derslerin kapsamı, teori ve uygulama saat tutarı, kredi miktarı, bu derslere ilişkin çalışmaları yürütmekten sorumlu, fakültenin, uygulama okulunun, uygulama öğretim elemanının, uygulama okulu yöneticilerinin, uygulama öğretmenlerinin ve öğretmen adaylarının uygulama etkinlikleri, görev ve sorumlulukları, uyacakları kurallar ve değerlendirme biçimleri belirlenmiş, bunlarla ilgili çeşitli yönergeler hazırlanmış ve uygulamaya konulmuştur (YÖK, 1998). Öğretmen eğitimi programlarındaki yeni düzenlemeler, ilköğretim ve ortaöğretim düzeylerinde olduğu kadar okulöncesi eğitimi düzeylerinde de öğretmen adaylarının okullarda geçirecekleri süreyi uzatmakta ve onlara okullarda yapılacak etkinliklere ilişkin ayrıntılı bilgiler vermektedir.

Yeni öğretmen yetiştirme programlarında okul öncesi eğitimi dışındaki diğer programlarda öğretmen adaylarının okullarda uygulama yapmalarını gerektiren üç ders (Okul Deneyimi I, Okul Deneyimi II ve Öğretmenlik Uygulaması) yer alırken okul öncesi eğitimi programı uygulamaya yönelik dört dersi kapsamaktadır. Early ve Winton (2001) tarafından yapılan araştırmadan elde edilen sonuçlar göz önünde bulundurulduğunda bunun olumlu bir gelişme olduğu söylenebilir. Bu araştırmaya göre, okulöncesi eğitimi alanında çalışan kişilerin aldığı eğitim programlarının uygulama düzeyi ve öğretmenlerin beceri düzeyleri arasında pozitif bir ilişki olduğunu ortaya

koymuştur. Ayrıca 438 okulöncesi eğitimi öğretmen programının yöneticilerinin 170'i eğitim programının var olandan daha yoğun bir uygulama gerektirdiğini belirtmişlerdir.

Okulöncesi eğitim kurumlarındaki uygulama çalışmaları Uygulama-I, Uygulama-II, Uygulama-III ve Öğretmenlik Uygulaması başlıkları altında verilmektedir. Uygulama I, II ve III dersleri üç farklı dönem boyunca öğretmen adaylarının uygulama okullarındaki yapmaları gereken etkinliklerini tanıtan, haftada bir gün uygulama okullarına gitmelerini gerektiren dersler olarak verilmektedir. Bu dersler e okulöncesi öğretmen adaylarına uygulama çalışmalarını fakülte'deki çalışmaları ile ilişkilendirme, yaptıklarını öğretim elemanları, uygulama öğretmenleri ve arkadaşları ile tartışma, deneyimli öğretmenleri görev başında gözleme, çocuklarla bireysel olarak ve küçük gruplar halinde çalışma, sınırlı sorumluluklarla da olsa, kısa süreli öğretmenlik deneyimi kazanma olanağı sağlamaktadır.

Yukarıda yer alan paragraflarda belirtilenlere ek olarak YÖK/Dünya Bankası Millî Eğitimi Geliştirme Projesi kapsamında yer alan Fakülte-Okul İşbirliği kılavuzu (YÖK 1999) incelendiğinde Okul Deneyimi I, Okul Deneyimi II ve Öğretmenlik Uygulaması derslerinin ayrıntılı olarak ele alındığı ancak Uygulama-I, Uygulama-II, Uygulama-III derslerinde yer alması gereken etkinliklere kapsamlı olarak yer verilmediği gözlenmektedir. Bu bağlamda okulöncesi öğretmeni yetiştiren kurumlarda mesleki uygulamaların diğer alanların öğretmen yetiştirme programlarına göre ortak esaslara göre yürütülüp değerlendirilmesini oldukça güç olacağı söylenebilir. Sonuçta, ortaya çıkabilecek bazı sakıncaların giderilebilmesi için ortak meslekî standartlarda eleman yetiştirmeyi sağlayacak yönergeler hazırlanarak, mesleki uygulama çalışmalarının buna göre düzenlenmesi gerekmektedir (Hacıoğlu ve Aklan, 1997).

Şahin (2003) tarafından yapılan "Okulöncesi Eğitimi Öğretmen Adayları İle Uygulama Okullarındaki Öğretmenlerin Mesleki Uygulamalara İlişkin Bakış Açıları" konulu çalışmanın sonuçları, öğretmen adaylarının mesleki uygulamalarda, uygulama öğretim elemanı ile uygulama okulu arasındaki iletişimsizliğin yaşanan en büyük aksaklıklardan biri olarak gördüklerini ortaya koymaktadır.

Selçuk' a (2000) göre eğitim fakültelerinin yeniden yapılanma süreci ile sadece sorunun farkında olduğu hissedilmiş ama ortaya işlevsel bir çözüm konulamamıştır. Özellikle mesleğe yeni başlayan öğretmenlerin önemli bir kısmı kendisini yetersiz hissettiği için büyük bir stres yaşamaktadır diğer bir kısmı da temelsiz bir idealizm batağına saplanmaktadır.

Özetle; öğretmen yetiştirmede yeniden yapılanma çerçevesinde yapılanlar arasında yer alan uygulama derslerinin sayısı ve saatlerinin artması, uygulama dersleri için öğretmen, öğrenci ve diğer ilgili tarafların kullanabileceği basılı materyallerin ve yönergelerin yer alması, taraflar arasında işbirliğinin teşvik edilmesi gibi değişiklikler olumlu gelişmeleri içermektedir. Ancak özellikle okulöncesi eğitimi programının etkinliğini artırmak için, öğretmen, öğretim elemanı ve aday öğretmenlere daha fazla yardımcı olabilmek için ve ortak uygulama esaslarını oluşturmak için ilave çalışmaların yapılması gerektiği düşünülmektedir.

Bu amaçla hazırlanmış olan “Okulöncesi Öğretmen Adayları Ve Öğretmenleri İçin Uygulama Kılavuzu” (Şahin, 2003), eğitim fakültelerindeki okulöncesi eğitimi uygulamalarından sorumlu öğretim elemanları, öğretmen adaylarının yetiştirilmesinde görev alacak olan okulöncesi eğitim kurumlarındaki uygulama öğretmenleri ve öğretmenlik için hazırlanmakta olan öğretmen adaylarının görev ve sorumlulukları ile dönem boyunca okullarda gerçekleştirecekleri etkinlikleri kapsamaktadır. Kılavuzda yer alan etkinlikler aday öğretmenler için gözlemlerinde, uygulamalarında ve mesleki yeterlilikleri kazanmasında rehberlik yapacak planlı ve tutarlı bir eğitim programı oluşturmaktadır. Öğretmen adayları bu etkinlikleri yerine getirirken, fakültenin ilgili öğretim elemanları ile öğretmenleri tarafından izlenmektedir.

Kılavuz, YÖK/Dünya Bankası Millî Eğitimi Geliştirme Projesi çerçevesinde hazırlanan ve Eğitim Fakültelerinin yeniden düzenlenmesi çalışmaları neticesinde gündeme gelen Fakülte - Okul İşbirliği kitabı temel alınarak hazırlanmış ve Okulöncesi Eğitimi Öğretmen adaylarına rehberlik edeceği düşünülmüştür. Ülkemizde farklı okulöncesi eğitimi öğretmen yetiştirme kurumlarındaki öğretmen adaylarının uygulama faaliyetleri boyunca yapmakta oldukları etkinlik yönergelerini de kapsayan çalışmaların

yaygınlaştırılmasının uygulama faaliyetlerindeki etkinlik planlamalarında bütünleşmeye ve uygulamalar hakkında ortak kararlar almaya dönük çalışmalar için bir başlangıç olacağı düşünülmektedir. Aşağıda, öğretmen adaylarına izlemeleri önerilen ve kılavuz içerisinde yer alan uygulama faaliyetlerinin tümüne ilişkin etkinliklerin bir listesi yer almaktadır. İzleyen paragraflarda da bu etkinlikler içerisinde seçilen sadece bir örnek sunulmuştur. Kılavuzda yer alan diğer etkinlikler de, öğretmen adaylarına yardımcı olması düşüncesiyle aşağıda yer alan örneğe benzer biçimde haftalık olarak düzenlenmiştir.

Uygulama –I Faaliyetleri Kapsamı

Uygulama-I öğretmen adaylarının uygulama yapacağı okulu, çocukları, programı ve öğretmenleri genel olarak tanınmasını sağlamak için sunulan gözlem ve görüşmelere dayalı bir derstir. Bu derste öğretmen adayının okulu, öğrencileri ve öğretmenlik mesleğini değişik yönleriyle tanınması ve lisans programında alacağı derslere bir temel oluşturması amaçlanmaktadır.

Tablo-1:Okul Öncesi Eğitimi “Uygulama-I” Dersi Dönem Etkinlik Planı

Hafta	Seminer	Etkinlikler
1	Fakültede uygulama öğretmen adayları ile toplantı	Dönem Planı (Yönergeler)
2	Okul yönetimi ve öğretmenleri ile tanışma	Okulun yıllık ve günlük planlarını inceleme
3	Etkinlik raporunu hazırlama ve dosyalama	Öğretmenin okuldaki bir gününü gözlemleme
4	Etkinlik raporunu hazırlama ve dosyalama	Çocukların okuldaki bir gününü gözlemleme
5	Etkinlik raporunu hazırlama ve dosyalama	Bir çocuğu gözlemleme
6	Etkinlik raporunu hazırlama ve dosyalama	Uygulama yöntemlerini gözlemleme
7	Etkinlik raporunu hazırlama ve dosyalama	Farklı yaş grubunda Uygulama yöntemlerini gözlemleme
8	Etkinlik raporunu hazırlama ve dosyalama	Öğretmenin grup içi etkinliklerini gözlemleme
9	Etkinlik raporunu hazırlama ve dosyalama	Öğretmenin Grubundaki Çocuklarla Duygusal ve Sosyal İletişimini Gözlemleme
10	Etkinlik raporunu hazırlama ve dosyalama	Etkinliğin Yönetimi ve Grubun kontrolünü gözlemleme
11	Etkinlik raporunu hazırlama ve dosyalama	Soru sorma yöntemini gözlemleme
12	Etkinlik raporunu hazırlama ve dosyalama	Anaokulunun Fiziksel Yapısı,Araç-Gereç ve Yazılı Kaynaklarını Gözlemleme
13	Etkinlik raporunu hazırlama ve dosyalama	Okul Yöneticisini Yönetmelik İşlerde ve Okul Kurallarını Gözlemleme
14	Etkinlik raporunu hazırlama ve dosyalama	Okul –Aile,Toplum İşbirliği Etkinliklerini Gözlemleme

Uygulama-I Etkinlik Örneği; Öğretmenin Grubundaki Çocuklarla Duygusal ve Sosyal İletişimini Gözleme

Öğretmenin grup içerisinde çocuklarla olan iletişim durumlarına ait gözlemlerinizi not ediniz. Tespit ettiğiniz bu noktalar hakkında öğretmen ile tartışarak bilgi ediniz.

1-Öğretmen grup içerisinde ses tonunu nasıl kullanmaktadır? Çok yüksek, oldukça alçak yada diğer ses tonlarına karşı çocukların verdiği duygusal tepkileri not ediniz.

2- Öğretmenin grup içerisinde bedensel hareketliliğini nasıl kullandığını, çocukların her birisine olan yakınlığını, çocukların çevresinde dolaşma durumunu ve sınıf içerisinde dolaşmaya ayırdığı zamanı not ediniz.

3-Öğretmenin kendisinden yardım isteyen çocuklara karşı ortaya koyduğu jest ve mimikleri, isteklerini belirtmede kullandığı ses tonu gibi iletişim ile ilgili unsurların özelliklerini tespit ediniz

4-Eğer grup içerisinde zihinsel veya fiziksel özürlü çocuk varsa yada bunların dışında başka problemleri olan çocuklar varsa öğretmenin bunlara karşı yaklaşımının nasıl olduğunu kaydediniz. Öğretmenin bu çocukları grup içerisine katmak için yaptığı sosyal beceri faaliyetlerinin neler olabileceğini grup öğretmeni ile tartışarak önerilerinizi yazınız

5-Öğretmenin grup içerisinde çocukların temel ihtiyaçlarına (su içme, beslenme, tuvalete çıkma, dinlenme v.b) ne ölçüde cevap verebildiğini ve bunlar içine kadar zaman ayırdığını kaydediniz.

6-Farklı gruplarda gözlem yapan arkadaşlarınızla bir araya gelerek diğer gruplardaki öğretmenler arasındaki farklı duygusal ve sosyal iletişim durumlarının nasıl olduğunu tartışınız. Görüş alışverişinde bulununuz ve tartışılanları kaydediniz.

Uygulama-II Faaliyetleri Kapsamı

Uygulama-II dersi için öğretmen adaylarının kılavuzda yer alan aşağıdaki etkinliklerin planlamasını yapmaları beklenmektedir;

Tablo-2:Okul Öncesi Anabilim Dalı “Uygulama-II” Dersi Dönem Etkinlik Planı

Hafta	Seminer	Etkinlikler
1	Fakültede uygulama öğretmen adayları ile toplantı	Dönem Planı (Yönergeler)
2	Okul yönetimi ve öğretmenleri ile tanışma	Okulun yıllık ve günlük planlarını inceleme
3	Etkinlik raporunu hazırlama ve dosyalama	Serbest Zaman Etkinliklerini Uygulama ve Türkçe Dil,Müzik, Oyun Etkinliklerini Değerlendirme
4	Etkinlik raporunu hazırlama ve dosyalama	Türkçe Dil,Müzik,Oyun Etkinliklerini Uygulama ve Sanat Etkinliklerini Değerlendirme
5	Etkinlik raporunu hazırlama ve dosyalama	Sanat Etkinliklerini Uygulama ve Drama Etkinliklerini Değerlendirme
6	Etkinlik raporunu hazırlama ve dosyalama	Drama Etkinliklerini Uygulama ve Fen –Doğa ve Matematik Etkinliklerini Değerlendirme
7	Etkinlik raporunu hazırlama ve dosyalama	Fen-Doğa, Matematik Etkinliklerini Uygulama ve Okuma-Yazmaya Hazırlık Çalışmalarını Değer.
8	Etkinlik raporunu hazırlama ve dosyalama	Okuma Yazmaya Hazırlık Çalışmalarını Uygulama ve Gezi Gözlem Etkinliklerini Değerlendirme
9	Etkinlik raporunu hazırlama ve dosyalama	Gezi Gözlem Etkinliklerini Uygulama ve Rutin Etkinlikleri Değerlendirme
10	Etkinlik raporunu hazırlama ve dosyalama	Rutin Etkinlikleri Uygulama ve Grup içi Etkinliklerin Yönetimi ve Grubun Kontrolü Faaliyetlerini Değerlendirme
11	Etkinlik raporunu hazırlama ve dosyalama	Grup içi Etkinliklerin Yönetimi ve Grubun Kontrolü Faaliyetlerini Uygulama ve Nöbet Etkinliğini Değerlendirme
12	Etkinlik raporunu hazırlama ve dosyalama	Nöbet Etkinliğini Uygulama ve Yönetimsel İşlerde Okul Yönetimi ile İşbirliği Yapma
13	Etkinlik raporunu hazırlama ve dosyalama	Bir Günlük Etkinliği Planlama ve Uygulama

Bu ders boyunca öğretmen adayları, sırası ile önce belirtilen etkinlikle ilgili gözlem yaparlar. Bir sonraki haftada, bir önceki hafta gözleyerek değerlendirdikleri etkinliğin planlamasını yaparak uygularlar. Bu uygulama sırasında da kılavuzda yer alan programa göre bir diğer etkinliği de gözlemleyerek raporlaştırırlar.

Uygulama II Etkinlik Örneği;Türkçe Dil, Müzik Ve Oyun Etkinliklerini Uygulama Ve Sanat Etkinliklerini Değerlendirme

1. Grup öğretmenine yapacağımız çalışma hakkında bilgiler vermeden önce diğer grup arkadaşınızla faaliyetlerinizi paylaşmış olmalısınız. Türkçe dil, müzik, oyun etkinliklerine ilişkin uygulama yapmak üzere çocukların toplanmalarını sağlayınız.
2. Çocukların hepsini birbirlerini görebilecekleri rahat bir oturma düzenine göre oturtturarak, planınızda belirlediğiniz kavramların hem nitelik ve hem de nicelik

özelliklerini de katarak zihinde canlandırmalar yapmalarına ve yaşamlarından örnekler vermelerine olanak tanıyınız.

3. Zihinsel canlandırmaları bir öykü kurgusuna dönüştürmelerine yardımcı olunuz. Özellikle her çocuğa, kendisi öykünün içinde olduğunda hangi karakter olmak istediğini ve ne yapmak isteyebileceğini sorarak öyküye katkıda bulunmasını sağlayınız.

4. Çocukların ilgilerinin dağıldığını hissettiğiniz sırada ve öykünün devamında tekerleme, bilmece, şiir, parmak oyunu, pandomim, ani gözlem gibi faaliyetlerinden faydalanınız. Bunların çok uzun zaman alacak biçimde düzenlenmemesine özen gösteriniz.

5. Etkinlik sürerken çocukların farklı sesleri ayırt etmelerine dönük faaliyetler ekleyerek ses açma ve rahatlama çalışmaları yaptırınız. Ritim aletlerini çocukların kullanmalarına olanak verecek şekilde şarkıyı hep birlikte söyleyiniz.

6. Şarkının söylenmesi esnasında farklı sesler çıkarmaya çalışan yada başka şeylerle ilgilenen çocuklara bedensel yakınlığınızı kullanarak ilgiyi üzerinize çekiniz ve birlikte söylemeye teşvik ediniz.

7. Şarkının çocuklar üzerinde bıraktığı izlenimleri gözlemleyerek çocukların beklentilerine göre tekrarlama yapınız. Özellikle hoşnutsuzluk durumlarını onlarla nedenleri ile tartışınız ve bazı sorular sorarak kurguyu hatırlamalarını isteyerek kurguya devam ediniz.

8. Oyun etkinliğine geçmeden önce çocukların ihtiyaçları doğrultusunda seçeceğiniz oyun türüne karar veriniz. Oyunun içeriğini bazı oyun örneklerinden yola çıkarak öyküye göre tasarlayınız

9. Çocukları oyuna hazır hale getirici bazı kuralları ve sıfat açıklamalarını tanıtarak her çocuğu oyuna katacak şekilde görev dağılımını yapınız.

10. Kalabalık oyuncu gerektiren oyun durumlarında birden fazla grup oluşturarak her grupta ayrı ayrı ilgilenmeye çalışınız.

11. Çocukların oyundaki cinsiyet ve güç durumlarını dikkate alacak düzenlemeler yapınız. Vereceğiniz bir işaretle çocukların sizi dinlemelerini ve bunu alışkanlık haline getirmelerini sağlamaya çalışınız.

12. Oyun esnasında oluşabilecek olumsuz çatışma ve düzensizliklere karşı sabırlı olunuz, gerekirse oyunu en başından itibaren tekrarlatınız.

13. Oyun bitimlerinde çocukların oyun hakkındaki olumlu ve olumsuz görüşlerini nedenleri ile birlikte tartışarak öğrenmeye çalışınız. Etkinliklerin bitiminde uygulama faaliyetiniz hakkında grup arkadaşınız ve grup öğretmeninin görüşlerini de alarak bir değerlendirme yapınız ve uygulama dosyanıza ekleyiniz.

Sanat Etkinliklerini Değerlendirme

Grup öğretmeninin sanat çalışmalarının sırasını ve bireysel yada grup faaliyetlerini nasıl planladığını gözlemleyerek, bu konudaki önerileriniz varsa öğretmen ile paylaşınız. Etkinlik bölümlerinde çocukların sıkılmamaları ve ilgilerinin kaybolmaması için öğretmenin uyguladığı farklı teknikleri gözlemleyerek değerlendiriniz ve not ediniz. Etkinlik bitiminde, çocukların yaptıkları sanat ürünleri hakkında, birbirleri ile öğretmen eşliğinde nasıl konuştuklarına dikkat ederek bu konuda bazı öneriler geliştiriniz ve grup öğretmeniniz ile paylaşınız. Etkinlik hakkında sınıf öğretmeninin de görüşlerini de alınız. Grupta yer alan diğer öğretmen adayı arkadaşınızla bu gözlem ve değerlendirmeleri paylaşarak onun da görüşlerine yer veriniz. Böylece etkinliğin çocuklar açısından, planlama açısından ve öğretmen görüşleri açısından değerlendirmesini yapmış olacaksınız. Bir sonraki hafta uygulamasını yapacağınız uygun bir etkinlik planlayınız. Sizin yaptığınız etkinlik hakkındaki düşünceleriniz ile uygulanan etkinlikler arasındaki farklılıkları da değerlendiriniz.

Uygulama-III Faaliyetleri Kapsamı

Öğretmen adaylarının bu derste yaptıkları görev ve etkinlikler, onlara çocuklarla bireysel olarak ve küçük gruplar halinde çalışma, sınıf yönetimi ve kontrolü ile diğer sınıf içi sorumlulukları alabilme gibi becerilerinin gelişimi açısından öğretmenlik deneyimi kazanma fırsatı sağlamaktadır. Uygulama-III dersi için öğretmen adaylarının

aşağıdaki etkinliklerin planlamasını yapmaları beklenmektedir.

-Düzenli olarak her hafta bir tam gün için günlük plan tasarlama,

-Günlük planı uygulamadan önce sınıf öğretmeni ile tartışarak imzalı onayını alma

-Günlük planı uygulama ve değerlendirme

-Bir gün nöbet tutma ve okul yönetimine yönetsel işlerde yardımcı olma,

-Velilere yönelik bir anne-baba eğitimi çalışması planlama,

-Grup içinden seçilecek bir çocuğa ait, haftalık hedef davranış kazanımlarını gösteren davranış değerlendirme formu hazırlama ve değerlendirme

-Sınıf içerisinde yer alan, Evcilik köşesi, Blok köşesi, Kitap köşesi, Fen -Doğa köşesi, Kukla köşesi, Eğitici oyuncaklar köşesi, Müzik köşesi gibi köşeler temel olmak üzere öğretmenin zaman içerisinde hedef davranışlar doğrultusunda çocuklarla birlikte oluşturabileceği farklı köşeler de olabilir.

Aşağıda 2003-2004 öğretim yılında uygulama III dersini alan öğretmen adaylarının hazırladıkları köşelere ait fotoğraflar yer almaktadır.

Ülkemizde 2002 yılında Milli Eğitim Bakanlığı tarafından okul öncesi eğitimi programlarında bazı değişiklikler yapılmıştır (MEB, 2002). Yukarıda 2002 Okul öncesi eğitim programı göz önünde bulundurularak düzenlemiş “Okulöncesi Eğitimi Aday Öğretmen Uygulama Kılavuzu”ndan bazı örnekler etkinlikler sunulmuştur. Kılavuzun

amacı okul öncesi eğitimi alanında uygulama derslerini veren öğretim elemanlarına, dersi alan öğretmen adaylarına ve okuldaki uygulama öğretmenlerine ihtiyaç duydukları desteği sağlamak ve aralarında daha sağlıklı bir işbirliği kurmaları için gerekli olan bilgiyi sağlamaktır. Kılavuzdaki etkinlikler öğretmen adayı tarafından gerçekleştirilecek, fakülte'deki ilgili öğretim elemanı ve okuldaki uygulama öğretmeni tarafından izlenecek, yardımcı olunacak ve değerlendirilecektir. Bu çalışma U.Ü. Eğitim Fakültesi Okulöncesi Eğitimi Öğretmenliğindeki öğretmen adaylarının “ Okulöncesi Eğitimi Aday Öğretmen Uygulama Kılavuzu” içerisindeki etkinlik yönergelerini değerlendirmelerine yönelik görüşlerini belirlemek amacıyla yapılmıştır.

1.1. Araştırmanın önemi

Bu araştırma öğretmen adaylarının mesleki uygulamalarında kullandıkları aday öğretmen kılavuzundaki etkinlik yönergelerinin kendilerini mesleki becerilere ne ölçüde yakınlattığını belirlemede ve yönergelerin geliştirilmesi için eksiklikleri ve yapılması gerekenleri tespit etmede bilgi vereceğinden önemli görülmektedir. Ayrıca elde edilen bulgular ile kılavuzun geliştirilerek okul öncesi eğitimi alanındaki aday öğretmenler için daha faydalı hale getirilmesi söz konusu olacaktır.

2. Yöntem

Araştırmanın evrenini 2003-2004 öğretim yılında Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Okulöncesi Eğitimi Öğretmenliği programında öğrenim gören 320 öğretmen adayı oluşturmakta, araştırmanın örneklemini ise her sınıf düzeyinde mesleki uygulamalara katılmış ve araştırmaya ait anket formunu gönüllü olarak doldurmuş 207 öğretmen adayı (61 kişi birinci sınıf, 58 ikinci sınıf, 62 üçüncü sınıf, 26 dördüncü sınıf) oluşturmaktadır.

Araştırmada kullanılan veri toplama aracını geliştirmek için önce mesleki uygulamalara katılan öğretmen adayları ile görüşme yapılarak bu konudaki görüşleri tespit edilmiştir. Öğretmen adaylarının bu görüşleri ile ilgili literatürden yararlanılarak anket taslağı oluşturulmuştur. Geliştirilen anket taslağı yine mesleki uygulamalara katılan ancak örnekleme alınmayan 15 öğretmen adayına uygulanarak görüşleri alınmış ve ankete

buna dönük düzenlemelere göre son şekli verilmiştir. Anket, araştırmaya katılan öğretmen adaylarının katılıyorum (3), kısmen katılıyorum (2) ve katılmıyorum (1) şeklinde görüşlerini belirtecekleri likert tipi ölçeklemenin kullanıldığı on beş maddeden oluşturulmuştur. Öğretmen adayları “ Okulöncesi Eğitimi Aday Öğretmen Uygulama Kılavuzu” içerisinde yer alan etkinlikleri hakkındaki görüşlerini anket formunda belirtilen ifadelere katılma derecelerini (maksimum 45 minimum 15 puan aralığı içerisinde) işaretleyerek belirtmişlerdir. Veri toplama aracı, araştırmacı tarafından tüm öğretmen adaylarına bizzat uygulanmıştır.

Uygulama sonuçları SPSS istatistik paket programında değerlendirmeye alınarak farklı sınıf düzeylerindeki gruplar arasında anlamlılığın ölçülmesinde tek yönlü varyans analizi kullanılmıştır. Araştırmada ayrıca öğretmen adaylarının verdiği yanıtlar frekans, standart sapma, yüzde kullanılarak da analiz edilmiştir.

3.Bulgular

Araştırmaya katılan öğretmen adaylarının etkinlik yönergelerinin değerlendirilmesine ilişkin görüşlerinin sınıflara göre frekans ve yüzde dağılımı sonuçları aşağıda yer alan tabloda sunulmuştur.

Tablo-3. Öğretmen Adayları Görüşlerinin Sınıflarına Göre Ortalama ve Standart Sapma Değerleri

SINIF	N	Ortalama	Standart sapma
1. sınıf	61	37,39	4,88
2 sınıf	58	35,84	4,94
3 sınıf	62	35,38	6,24
4 sınıf	26	36,76	4,96
Toplam	207	36,28	5,37

Yukarıdaki tabloda görüldüğü gibi öğretmen adaylarının etkinlik yönergelerinin değerlendirilmesine ilişkin görüşlerine ait ortalamaları bazı farklılıklar göstermektedir. Bu ortalamaların farklılığını test etmek için yapılan tek yönlü varyans analizinin sonuçları aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo-4: Öğretmen Adaylarının Sınıflarına Göre Etkinlik Yönergelerinin Değerlendirilmesine ait Görüşlerinin Varyans Analizi Sonuçları

SS	DF	MS	F	P
142.263	3	47,420	1,655	1,7789

P>0,05

Araştırmaya katılan öğretmen adaylarının sınıflara göre etkinlik yönergelerinin değerlendirilmesine ilişkin görüşlerinin ortalamaları arasında anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır. Bu nedenle Tablo-3'te öğretmen adaylarının sorulara verdikleri yanıtların yüzde ve frekansları hesaplanmıştır.

Tablo-5: Öğretmen Adaylarının Görüşlerinin Anket Formunda Yer Alan Maddelere Göre Frekans ve Yüzde Dağılımları

	MADDELER	Katılmıyorum		Kısmen Katılıyorum		Katılıyorum	
		f	%	f	%	f	%
1	Etkinlik yönergeleri, uygulama okulu faaliyetleri ile uyumludur	16	7,7	77	37,2	114	55,1
2	Etkinlik yönergeleri açık ve anlaşılır bir dille yazılmıştır.	5	2,4	61	29,5	141	68,1
3	Etkinlik yönergeleri gün boyunca okulda yapılan bütün faaliyetleri kapsar biçimde hazırlanmıştır.	14	6,8	78	37,7	114	55,1
4	Etkinlik yönergelerine geçmeden yapılan ön açıklamalar yeterlidir.	13	6,3	102	49,3	91	44
5	Etkinlik yönergeleri uygulama faaliyetlerinde uygun materyal kullanımını sağlamaktadır.	18	8,7	96	46,4	92	44,4
6	Etkinlik yönergeleri, uygulamaya ilişkin gözlemler yaptırmayı için uygundur.	8	3,9	69	33,3	129	62,3
7	Etkinlik yönergeleri, uygulama sınıfındaki diğer öğretmen adayı ile işbirliği yapmayı sağlayıcıdır.	23	11,1	84	40,6	100	48,3
8	Etkinlik yönergeleri, sınıf öğretmeni ile yapılacak uygulamalara dönük iletişimi kolaylaştırmaktadır.	22	10,6	90	43,5	95	45,9
9	Etkinlik yönergeleri uygulama okulunun yapısı ve işleyişinin tanınmasına ilişkin bilgileri edinmeye dönüktür.	23	11,1	93	44,9	91	44
10	Etkinlik yönergeleri, uygulamalar sırasında çocuklarla rahat iletişim kurabilmeyi sağlamaktadır.	12	5,8	88	42,5	107	51,7
11	Etkinlik yönergelerinin sayısı o gün için geçerli gerekli sınıf uygulamalarının sayısına uygundur.	22	10,6	101	48,8	84	40,6
12	Etkinlik yönergeleri, mesleki gelişimim açısından alanıma özgü uygulamalara fırsat tanımaktadır.	12	5,8	58	28,1	137	66,2
13	Etkinlik yönergeleri, her hafta bir önceki haftanın uygulamalarını gözden geçirmemi sağlayıcı olmaktadır.	32	15,5	83	40,1	92	44,4
14	Etkinlik yönergeleri farklı dönemlerin uygulama derslerinin ayrıştırılabilmesi sağlamaktadır.	21	10,1	76	36,7	100	53,1
15	Uygulama kılavuzu, uygulamalara rehberlik etmesi açısından memnun edici olmuştur.	21	10,1	75	36,2	111	53,6

Yukarıdaki tablo incelendiğinde öğretmen adaylarının çoğunluğu etkinlik yönergelerinin açık ve anlaşılır bir dille yazıldığını (katılıyorum % 68.1, kısmen katılıyorum % 29.5), etkinliklerin uygulamada gözlem yapmak için uygun olduğunu (katılıyorum % 62.3 kısmen katılıyorum % 33.3) ve uygulama için fırsat tanıdığını (katılıyorum % 66.2 kısmen katılıyorum % 28) belirtmişlerdir. Araştırmaya katılan öğretmen adaylarının yarısından fazlası ise kılavuzdaki etkinliklerin uygulama faaliyetleri ile uyumlu olduğunu (katılıyorum % 55.1, kısmen katılıyorum % 37.2), okulda yapılan tüm faaliyetleri kapsadığını (katılıyorum % 55.1 kısmen katılıyorum % 37.7), farklı dönemlerdeki uygulama dersleri arasında ayırım yapmayı kolaylaştırdığını (katılıyorum % 53.6, kısmen katılıyorum % 36.2) ve kılavuzdaki etkinliklerin çocuklarla iletişim kurmaya yardımcı olduğunu (katılıyorum % 51.7, kısmen katılıyorum % 42.5) ifade etmişlerdir. Ancak tabloda da görüldüğü gibi, araştırmaya katılan öğretmen adaylarının yaklaşık olarak %10'u kılavuzdaki etkinliklerin uygulamalara yönelik rehberlik etmede, uygulama dersleri arasında ayırım yapmayı kolaylaştırmada, bir önceki hafta yapılanları gözden geçirmede, etkinliklerin gün içerisindeki uygulama sayılarına uygunluğunda, okulun işleyişine ait bilgilerin edinilmesinde, iletişim ve işbirliğini kolaylaştırmada yetersiz olduğunu belirtmişlerdir. Ayrıca öğretmen adaylarının kılavuzun geliştirilmesi için önerilerini yazdıkları açık uçlu soru kısmına verdikleri yanıtlarda incelenmiştir. Araştırmaya katılan öğretmen adaylarının 12 tanesi kılavuzdaki etkinliklerin “daha detaylı ve açıklayıcı olmasını ” önerirken 12 aday öğretmen ise “örneklerin artırılması gerektiğini” belirtmişlerdir. Aday öğretmenler içerisinde 10 tanesi kılavuz için “teşekkür ederek ve kılavuzun yeterli olduğunu” ifade ederken sadece 3 aday öğretmen kılavuzun “gerçekle örtüşmediğini ve yetersiz olduğunu” yazmışlardır. Açık uçlu öneri kısmı incelenirken karşılaşılan durumlardan birisi ise öğretmen adaylarının (11 kişi) uygulama okuluna ve uygulama öğretmenine ilişkin sorunları dile getirmiş olmasıdır.

4.Sonuç

Araştırmadan elde edilen sonuçlara göre öğretmen adaylarının hazırlanan “Okulöncesi Eğitimi Aday Öğretmen Uygulama Kılavuzunda” yer alan etkinliklerden

faýdalandıkları söylemek mümkündür. Ancak kılavuzun yazım dilinin gözden geçirilmesi ve örnek sayısının arttırılması gerekmektedir.

Öğretmen adaylarının kılavuzda yer alan etkinliklere ilişkin sorunlarının genellikle etkinliklerde teorik olarak yapılması istenilenlerin sınıf içerisinde gerçekleştirilebilmesi için uygun zaman ve zeminin yaratılamamasından kaynaklandığı düşünülmektedir. Bu bulgular Kazu (1990) ve Oral (1997) ile de tutarlılık göstermektedir. Daha önce değinildiği gibi bu araştırmacılar da uygulamalar için ayrılan süreye, öğretmen adayına yardımcı olacak uygulama öğretmenlerinin sayısının arttırılmasına ve uygulama öğretmenlerinin bu görevler için önceden eğitilmelerine dikkat çekmektedirler. Bu nedenle, kılavuzdaki etkinlikler hakkında uygulama öğretmenlerinden ve okul yöneticilerinden de görüş almak ve elde edilenler doğrultusunda kılavuzu yeniden düzenlemek gerekmektedir. Böylece kılavuzdaki etkinliklerin sınıf içi uygulamalarla örtüşmesinin daha iyi sağlanacağı düşünülmektedir.

Öğretmen adaylarının işaret ettikleri diğer bir sorun ise uygulama derslerindeki ilgili taraflar arasındaki iletişim ve işbirliği konuları ile ilgilidir. Bu sonuçlar Şahin (2003) tarafından elde edilen sonuçlar ile benzerlik göstermektedir. Sözü edilen kılavuz uygulama derslerinde görev alan ilgili taraflar arasında işbirliği ve iletişim sürecine yardımcı olmayı da hedeflemektedir. Ancak bilindiği gibi işbirliği ve iletişim daha geniş bir bakış açısı ile ele alınması gereken ve beceri edinmeyi de içerisinde barındıran konulardır. Bu sorunun çözümünde kılavuzun yanı sıra uygulama öğretmenleri ve okul yöneticileri için düzenlenecek olan hizmet içi eğitim ve seminerlerden de yararlanmanın faydalı olacağı düşünülmektedir.

Kaynaklar

- Alkan, C. (1987). Öğretmenlik Uygulamaları El Kitabı. *Yargıçoğlu Matbaası* Ankara.
- Ancess J. (2000) The Reciprocal Influence of Teacher Learning, Teaching Practice, School Restructuring and Student Learning Outcomes. *Teachers College Records*, Vol: 102, No:3, 590-619.
- Cabaroğlu N. (1994). *Öğretmenlik Uygulamalarının Dil Öğretim Yöntemleri Açısından Değerlendirilmesi*. I. Eğ. Bil. Kongresi, 1, 23-30 Nisan, Ankara.

- Dallmer D. (2004) Collobarative Relationships in Teacher Education: A Personal Narrative of Conflicting Roles. *Curriculum Inquiry*, Vol:34 No:1, 29-45
- Early, D, M. ve Winton, P, J.(2001) Preparing The Work Force: Early Childhood Teacher Preparation At 2 And 4 Year Institutions Of Higher Education. *Early Childhood Reseach Quarterly*, Vol: 16, 285-306.
- Hacıoğlu,F. ve Alkan C. (1995). Öğretmenlik Uygulamaları Öğretim Teknolojisi, *Alkim Yayınevi* Ankara.
- Hacıoğlu,F. veAlkan C. (1997) Öğretmenlik Uygulamaları Öğretim Teknolojisi, *Alkim Yayınevi* Ankara.
- Küçükahmet, L. (1993) Öğretmen Yetiştirme (Programları ve Uygulamaları). *Gazi Üniv. Basımevi* Ankara.
- Kazu, H. (1990) *Fen-Edebiyat Fakülteleri İle Teknik Eğitim Fakültesinde Yapılan Öğretmenlik Uygulamalarının Yürütülmesine İlişkin Görüşler Üzerine Bir Araştırma*. Yayımlanmamış Y. Lisans Tezi, Elazığ Fırat Ün. Sosyal Bil. Enst.
- MEB. (2002). 36-72 Aylık Çocuklar İçin Okul Öncesi Eğitim Programı. Talim Terbiye Kurulu Bşk. *Ya-Pa Yay.* İstanbul.
- Oral,B . (1997) Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Uygulamasına İlişkin Görüşleri. *Çağdaş Eğitim Dergisi*, Sayı: 232, *Tekışık Yayıncılık* Ankara.
- Selçuk, Z. (2000) Okul Deneyimi ve Uygulama. *Nobel Yayınları* Ankara.
- Smith, K., E. (1997) Student Teachers' Beliefs About Developmentalyy Appropriate Practice: Pattern, Stability And The Influence Of Locus Of Control. *Early Childhood Reseach Quarterly*. Vol: 12, 221-243.
- Şahin E.(2003) Okulöncesi Eğitimi Öğretmenliği Programında Öğrenim Gören Öğretmen Adayları İle Uygulama Okullarındaki Öğretmenlerin Mesleki Uygulamalara İlişkin Bakış Açılıarı. *Eğitim Araştırmaları Dergisi*. Yıl 4. Sayı 13.
- YÖK (1998). Fakülte Okul İşbirliği. YÖK/Dünya Bankası Millî Eğitimi Geliştirme Projesi, *Hizmet Öncesi Öğretmen Eğitimi*, Ankara
- YÖK. (1999) Okul Deneyimi. YÖK/ Dünya Bankası Millî Eğitimi Geliştirme Projesi, *Hizmet Öncesi Öğretmen Eğitimi*. Ankara.
- YÖK. (1999). Aday Öğretmen Kılavuzu. YÖK/ Dünya Bankası Millî Eğitimi Geliştirme Projesi, *Hizmet Öncesi Öğretmen Eğitimi*, Ankara